

PREGOVARAČKA POGLAVLJA

35 KORAKA

**KA EVROPSKOJ
UNIJI**

Ova publikacija izrađena je uz podršku Evropske unije. Sadržaj ove publikacije je informativnog karaktera i isključiva odgovornost autora i ne predstavlja stavove Evropske unije ni njene Delegacije u Srbiji. Ova brošura je dostupna na sledećim adresama: www.euinfo.rs i www.europa.rs.

Štampao i objavio Informacioni centar EU u Beogradu, januara 2014.

Projekat je finansiran od strane Evropske unije

SADRŽAJ

Uvodna reč	2
EU – od šest do dvadeset osam	3
Kriterijumi za članstvo – ko može da se pridruži?	4
Pregovori sa EU u osam tačaka	6
Srbija i Evropska unija	7
Etape pridruživanja EU	10
O čemu se pregovara?	11
Poglavlja – 35 koraka ka EU	13
Poglavlje 1: Sloboda kretanja robe	14
Poglavlje 2: Sloboda kretanja radnika	15
Poglavlje 3: Pravo poslovnog nastanjanja i sloboda pružanja usluga	15
Poglavlje 4: Sloboda kretanja kapitala	16
Poglavlje 5: Javne nabavke	16
Poglavlje 6: Pravo privrednih društava	17
Poglavlje 7: Pravo intelektualne svojine	17
Poglavlje 8: Politika konkurencije	18
Poglavlje 9: Finansijske usluge	18
Poglavlje 10: Informatičko društvo i mediji	19
Poglavlje 11: Poljoprivreda i ruralni razvoj	19
Poglavlje 12: Bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika	20
Poglavlje 13: Ribarstvo	20
Poglavlje 14: Saobraćajna politika	21
Poglavlje 15: Energetika	21
Poglavlje 16: Porezi	22
Poglavlje 17: Ekonomska i monetarna politika	22
Poglavlje 18: Statistika	23
Poglavlje 19: Socijalna politika i zapošljavanje	24
Poglavlje 20: Preduzetništvo i industrijska politika	24
Poglavlje 21: Transevropske mreže	25
Poglavlje 22: Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	26
Poglavlje 23: Pravosuđe i osnovna prava	26
Poglavlje 24: Pravda, sloboda i bezbednost	27
Poglavlje 25: Nauka i istraživanje	28
Poglavlje 26: Obrazovanje i kultura	29
Poglavlje 27: Životna sredina	30
Poglavlje 28: Zaštita potrošača i zdravlja	31
Poglavlje 29: Carinska unija	31
Poglavlje 30: Spoljni odnosi	32
Poglavlje 31: Spoljna, bezbednosna i odbrambena politika	33
Poglavlje 32: Finansijska kontrola	34
Poglavlje 33: Finansijske i budžetske odredbe	35
Poglavlje 34: Institucije	35
Poglavlje 35: Ostala pitanja	37
Zaključivanje pregovora	38
Informacioni centar EU u Beogradu	40

Dragi čitaoče,

Izdavanje ove brošure poklapa se sa održavanjem Prve međuvladine konferencije između Evropske unije i Srbije, 21. januara 2014. godine, što formalno označava početak pristupnih pregovora. Ti pregovori određuju kako i kada će Srbija usvojiti pravne tekovine Evropske unije (*acquis communautaire*) kako bi mogla da se pridruži Evropskoj uniji. Nadam se da će vam ova brošura pomoći da se snađete u „svetu“ pregovora i pravnih tekovina Evropske unije, koji će od sada za građane Srbije biti od velike važnosti.

Sada se u istorijskom procesu mirnog ujedinjavanja evropskog kontinenta otvara novo poglavlje. Stabilna, moderna, demokratska i napredna Srbija u Evropskoj uniji je cilj koji treba da nas sve ujedini.

Pregovori su zahtevni i pravedni. Srbija će biti u mogućnosti da pokaže svoju posvećenost našim zajedničkim vrednostima, politikama i standardima, kao i vladavini zakona i poštovanju jednakosti i osnovnih prava. Evropska unija i njene države članice nastaviće da pružaju finansijsku pomoć kako bi pomogle Srbiji da se pripremi za preuzimanje i efikasno sprovođenje obaveza koje sa sobom nosi punopravno članstvo.

Pred svima nama je puno posla. Računam na podršku srpskih vlasti, građana i civilnog društva da sve svoje snage ulože u neophodne promene i reforme, i na taj način učine uspešnim evropski projekat Srbije.

Majkl Devenport

Ambasador, šef Delegacije Evropske unije u Srbiji

EU – od šest do dvadeset osam

Kada je 1950. godine francuski ministar spoljnih poslova Robert Šuman predložio uspostavljanje nadnacionalne zajednice koja bi upravljala industrijom uglja i čelika i imala za cilj stvaranje zajedničkog tržišta uglja i čelika između šest zemalja osnivača – Belgije, Savezne Republike Nemačke, Francuske, Italije, Luksemburga i Holandije – niko nije mogao ni da zamisli da će 63 godine kasnije ova zajednica postati politička i ekonomska unija 28 zemalja članica¹. Nije bilo lako proširiti se sa šest na 28 zemalja – tokom ovog perioda Evropska unija je promenila svoje ugovore, modernizovala institucije, i kao najvažnije, osnažila i stabilizovala demokratiju i bezbednost u Evropi. Evropska unija je stvorila najveće jedinstveno tržište, istovremeno povećavajući potencijal kontinenta za trgovinu i ekonomski rast.

Svako proširenje podrazumeva i reformu; EU mora da integriše svoju buduću članicu, ali i da nastavi pravilno da funkcioniše. Prvo proširenje, sa šest na devet, odigralo se dvadeset godina nakon uspostavljanja Evropske zajednice za uglj i čelik 1973. godine kada su Danska, Irska i Velika Britanija odlučile da se pridruže. Nakon prvog proširenja, zajednica

¹ Austrija, Belgija, Bugarska, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Holandija, Hrvatska, Irska, Italija, Kipar, Letonija, Litvanija, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nemačka, Poljska, Portugalija, Republika Češka, Rumunija, Slovenija, Slovačka, Španija, Švedska, Velika Britanija

se razvijala uvođenjem novih politika – socijalne i politike zaštite okoline, kao i uspostavljanjem, dve godine kasnije, Evropskog fonda za regionalni razvoj. Tokom 1980-ih, tri zemlje – Grčka, Portugalija i Španija – priključile su se evropskoj porodici, a decenije kasnije još tri zemlje postale su članice Evropske unije – Austrija, Finska i Švedska. Istorijsko proširenje se dogodilo 2004. godine, kada se deset novih zemalja pridružilo EU: Kipar, Republika Češka, Estonija, Mađarska, Letonija, Litvanija, Malta, Poljska, Slovačka i Slovenija. To je bilo najveće pojedinačno proširenje kako po broju stanovnika, tako i po broju zemalja. Tri godine nakon toga, 2007. godine, još dve zemlje su se priključile – Rumunija i Bugarska. Nakon što je Slovenija primljena u članstvo 2004. godine, Hrvatska je druga zemlja bivše Jugoslavije koja se pridružila Evropskoj uniji u julu 2013. godine. Evropska perspektiva ostaje otvorena celom regionu Zapadnog Balkana. Iste godine kada je Hrvatska ušla u Evropsku uniju, na sastanku održanom 28. juna, Evropski savet je odlučio da otvori pregovore o pridruživanju sa Srbijom. Ministri spoljnih poslova EU su 17. decembra 2013. usvojili okvir za pregovore sa Srbijom; nakon toga, Evropski savet je 20. decembra doneo odluku da prva međuvladina konferencija sa Srbijom bude održana 21. januara 2014. godine.

Pored Srbije, zemlje kandidati su i Crna Gora, Bivša Jugoslovenska Republika Makedonija, Island i Turska, dok su Bosna i Hercegovina, Albanija i Kosovo* potencijalni kandidati.

* Ovaj naziv je bez prejudiciranja statusa i u skladu je sa Rezolucijom 1244 Saveta bezbednosti UN i mišljenjem Međunarodnog suda pravde o deklaraciji o nezavisnosti Kosova

Kriterijumi za članstvo – ko može da se pridruži?

Ugovor o Evropskoj uniji propisuje da svaka evropska zemlja može da podnese zahtev za članstvo ukoliko poštuje demokratske principe Evropske unije i ukoliko je posvećena njihovom daljem unapređenju zajedno sa drugim članicama evropske porodice.

Prvi korak koji zemlja mora da načini jeste ispunjavanje ključnih kriterijuma za članstvo. Ovi kriterijumi su u najvećem delu definisani na sastanku Evropskog saveta u Kopenhagenu 1993. godine i stoga se nazivaju "Kriterijumi iz Kopenhagena".

Oslo, 10. decembar 2012: dodela Nobelove nagrade za mir Evropskoj uniji

U skladu sa ovim kriterijumima, članstvo u Evropskoj uniji znači da zemlja koja želi da se priključi EU mora da ima:

- 1) stabilne institucije koje garantuju demokratiju, vladavinu prava, ljudska prava i poštovanje i zaštitu manjina;
 - 2) funkcionalnu tržišnu privredu i sposobnost da se nosi sa tržišnim pritiscima unutar Evropske unije;
 - 3) sposobnost da preuzme i uspešno ispuni obaveze koje proizilaze iz članstva, uključujući pridržavanje ciljeva političke, ekonomske i monetarne unije.
- Pored ovih političkih, ekonomskih i pravnih kriterijuma, za zemlje Zapadnog Balkana uveden je i Proces stabilizacije i pridruživanja koji ima tri cilja:
- 1) politička stabilizacija zemalja i ohrabrivanje njihove brze tranzicije ka tržišnoj ekonomiji;
 - 2) unapređenje regionalne saradnje;
 - 3) članstvo u Evropskoj uniji.

Ovaj proces pomaže zemljama da izgrade kapacitete za usvajanje i sprovođenje zakona Evropske unije kao i evropskih i međunarodnih standarda. On je zasnovan na bliskom partnerstvu u okviru kojeg Evropska unija nudi kombinaciju trgovinskih povlastica, ekonomske i finansijske pomoći, pomoći za rekonstrukciju, razvoj i sporazume o stabilizaciji i pridruživanju – odnosno dalekosežni ugovorni odnos sa EU, koji podrazumeva međusobna prava i obaveze.

Svaka zemlja se korak po korak približava članstvu u Evropskoj uniji kako ispunjava svoje obaveze u okviru Procesu stabilizacije i pridruživanja. Evropska komisija ocenjuje ostvareni napredak u okviru godišnjih izveštaja o napretku koji se objavljuju svake jeseni.

Pregovori sa EU u osam tačaka

1. Zemlja koja želi da se pridruži Evropskoj uniji podnosi zahtev zemlji koja trenutno predsedava Savetom Evropske unije.
2. Evropska komisija potom ocenjuje zahtev zemlje i dostavlja svoje mišljenje Savetu Evropske unije.
3. Ukoliko Evropska komisija dostavi pozitivno mišljenje o statusu zemlje kandidata, Savet Evropske unije može zahtev uzeti u razmatranje.
4. Ukoliko Savet da zeleno svetlo za pregovore, Evropska komisija počinje proces praćenja poznat kao "skrining". Dobijeni izveštaj o praćenju identifikuje nedostatke u korpusu zajedničkih prava i obaveza za sve zemlje članice Evropske unije (poznatoj kao pravno nasleđe) koje će zemlja kandidat morati da ispuni.
5. Pravno nasleđe podeljeno je u 35 poglavlja od kojih svako pokriva specifično područje politike kojima se zemlje kandidati u potpunosti pripremaju za članstvo u Evropskoj uniji. Poglavlja pokrivaju glavne aspekte politike Evropske unije kao što su slobodno kretanje roba, kapitala i radnika; ekonomska politika, energetika, transport, regionalna politika, spoljna politika, osnovna prava i tako dalje.
6. Nakon što zemlja reformiše svoje nacionalne zakone tako da odgovaraju pravnom nasleđu EU i kada svi kriterijumi budu ispunjeni, odnosno kada svako poglavlje bude zatvoreno, postignuti sporazumi se definišu u okviru Ugovora o pristupanju koji moraju da potpišu zemlja kandidat i sve zemlje članice Evropske unije. Ugovor o pristupanju takođe mora dobiti podršku Saveta Evropske unije, Evropske komisije i Evropskog parlamenta. Zemlja kandidat tada postaje zemlja koja pristupa EU.
7. Nakon što Ugovor o pristupanju bude potpisan, moraju ga ratifikovati država koja pristupa i svaka država članica Evropske unije ponaosob u skladu sa njihovim ustavnim rešenjima (odnosno skupštinskim glasanjem ili referendumom).
8. Država koja pristupa postaje članica Evropske unije datumom koji je definisan Ugovorom o pristupanju.

Srbija i Evropska unija

Komesar za proširenje i politiku susedstva Štefan File i predsednik Srbije Tomislav Nikolić

Priča o Srbiji i Evropskoj uniji počinje u oktobru 2000. godine kada je zemlja postala deo Procesu stabilizacije i pridruživanja i to tokom samita Evropske unije koji je održan u francuskom gradu Bijaricu. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) je potpisan osam godina kasnije u Luksemburgu, 29. aprila 2008. godine.

Nakon odlaganja ratifikacije od dve i po godine usled nedovoljne saradnje sa Haškim tribunalom, zemlje članice Evropske unije počele su da ratifikuju SSP. Španija je bila prva zemlja koja je ratifikovala Sporazum sa Srbijom 21. juna 2010. godine, a Litvanija je zaokružila ovaj proces 18. juna 2013.

Krajem 2009. godine odigrala su se dva veoma važna događaja u roku kraćem od mesec dana; prvo je liberalizacija viznog režima 19. decembra 2009. godine omogućila državljanima Srbije da putuju bez viza u okviru Šengenske zone, čime je pokazano da proces integracije može građanima doneti konkretne rezultate. Nakon toga je 22. decembra 2009. godine predsednik Srbije Boris Tadić dostavio švedskom predsedništvu kandidaturu Srbije za članstvo u Evropskoj uniji.

Dve godine kasnije, u oktobru 2011. godine, Evropska komisija je objavila *Mišljenje o kandidaturi Srbije* kojim se Evropskom savetu preporučuje da Srbiji dodeli status kandidata.

Pored toga, Evropska komisija je preporučila da se pregovori sa Srbijom o pristupanju Evropskoj uniji otvore čim postigne značajan dalji napredak sa Kosovom.

“Srbija je na putu ka zadovoljavajućem ispunjavanju političkih kriterijuma koji su postavljeni na sastanku Evropskog saveta u Kopenhagenu 1993. godine kao i uslovima Procesa stabilizacije i pridruživanja, pod uslovom da se nastavi napredak i pronađu praktična rešenja problema sa Kosovom,” navodi se u mišljenju Komisije.

Kako bi se u potpunosti rešilo pitanje između Beograda i Prištine, iste godine je pokrenut dijalog uz posredovanje Evropske unije u cilju normalizacije odnosa dve strane, koje obe teže članstvu u Evropskoj uniji. Prvi dijalog je bio više tehničke prirode, ali je 2012. godine podignut na viši nivo pod pokroviteljstvom Visoke predstavnice EU za spoljne poslove i bezbednost i potpredsednice Evropske komisije Ketrin Ešton.

U martu 2012. godine Evropski savet je Srbiji dodelio status kandidata. Nacrt sporazuma u 15 tačaka, usvojen tokom devete runde dijaloga održane 19. aprila 2013. godine u Briselu, imao je za cilj potpunu normalizaciju odnosa između Beograda i Prištine i predstavljao je ključni korak napred. Evropska unija je prepoznala napore obe strane i,

kao što je to objavio predsednik Evropskog saveta Herman van Rompej, odlučila da otvori pristupne pregovore sa Srbijom.

Odluka o otvaranju pregovora o pristupanju usvojena je 28. juna 2013, uz odluku da prva međuvladina konferencija bude održana najkasnije u januaru 2014.

Evropska komisija i Srbija počele su 25. septembra 2013. godine praćenje primene pravne tekovine EU – analitičko ispitivanje, po poglavljima, primene celokupnog zakonodavstva EU.

Kao i u susednoj Crnoj Gori, ovaj proces započeo je Poglavljem 23 – pravosuđe i osnovna prava, i Poglavljem 24 – pravda, sloboda i bezbednost.

“Pregovori o pristupanju sa Srbijom nude nove mogućnosti građanima Srbije da još više nauče o EU, njenim vrednostima, istoriji, organizaciji, politikama, praksama kao i prednostima članstva. Uspešno okončanje pregovora i modernizacija Srbije, koju EU podržava kroz značajnu bespovratnu finansijsku pomoć, dovešće Srbiju do punog članstva u Evropskoj uniji.”

Ambasador Majkl Devenport
Šef Delegacije Evropske unije u Republici Srbiji

Delegacija EU saradjuje sa Vladom Republike Srbije na sprovođenju sveobuhvatnih programa podrške prioritetima Srbije na putu pristupanja EU, a naročito na sprovođenju ekonomskih i strukturnih reformi, kao i strategija za reformu pravosuđa, borbu protiv korupcije, modernizaciju javne uprave i borbu protiv diskriminacije.”

Etape pridruživanja EU

Proces pridruživanja Evropskoj uniji sastoji se od tri etape:

- 1) Zemlji se dodeljuje status zvaničnog kandidata za članstvo. To, međutim, ne mora obavezno da podrazumeva otvaranje zvaničnih pregovora.
- 2) Sledeći korak je kada kandidat započne proces zvaničnih pregovora o članstvu koji uključuje usvajanje važećih zakona EU, pripremu za njihovu adekvatnu primenu i sprovođenje kao i sprovođenje pravosudnih, administrativnih, ekonomskih i drugih reformi neophodnih kako bi zemlja ispunila kriterijume za pristupanje.
- 3) Kada pregovori i prateće reforme budu okončani na zadovoljavajući način za obe strane, zemlja može pristupiti Evropskoj uniji nakon što su sve zemlje članice ratifikovale Ugovor o pristupanju.

O čemu se pregovara?

Zemlja kandidat za članstvo u EU mora da usvoji, sprovede i primeni sva važeća pravila i zakone EU (acquis communautaire - pravna tekovina EU). Pravna tekovina EU predstavlja korpus zajedničkih prava i obaveza koje povezuju sve zemlje članice Evropske unije.

On konstantno evoluiru i sadrži:

- 1) Primarno zakonodavstvo
 - Ugovore
 - Opšta pravna načela;
- 2) Zakone usvojene tokom primene ugovora i sudsku praksu Suda pravde;
- 3) Međunarodne sporazume EU;
- 4) Sekundarno zakonodavstvo
 - Uredbe
 - Direktive i preporuke
 - Opšte i individualne odluke;
- 5) Opšta načela upravnog prava;
- 6) Konvencije između zemalja članica.

Zemlje kandidati moraju da u celosti prihvate pravne tekovine Zajednice pre nego što im bude omogućeno da pristupe Evropskoj uniji. Kako bi se integrisale u Evropsku uniju, zemlje kandidati će morati da uvrste pravo EU u svoje nacionalno zakonodavstvo i sprovode ga od trenutka njihovog pristupanja. Ova pravila su podeljena na 35 različitih oblasti prava EU, opšte poznatih kao poglavlja.

Pregovori o pristupanju ne mogu početi sve dok se sve vlade Evropske unije ne saglase oko okvira ili mandata za pregovore sa zemljom kandidatom, u formi jednoglasne odluke Evropskog saveta. Pregovori se odvijaju između ministara i ambasadora vlada zemalja članica Evropske unije i zemlje kandidata.

Pregovori u okviru svakog poglavlja zasnivaju se na sledećim elementima:

- 1) **Skrining** – Evropska komisija obavlja detaljan analitički pregled svake oblasti politika (poglavlja) zajedno sa zemljom kandidatom, kako bi utvrdila u kojoj meri je zemlja pripremljena. Rezultate pregleda po poglavljima Komisija predstavlja zemljama članicama u vidu izveštaja o skriningu. Zaključak tog izveštaja može biti ili preporuka

Komisije da se pregovori direktno otvore ili zahtev da se pre toga ispune određeni uslovi – merila za otvaranje pregovora (benchmarks).

2) Pregovaračke pozicije – pre nego što pregovori počnu, zemlja kandidat mora podneti svoju pregovaračku poziciju, a EU mora da usvoji zajedničku pregovaračku poziciju (u okviru Unije). Za većinu poglavlja EU će definisati merila za zatvaranje pregovora koje zemlja kandidat mora da ispuni pre zatvaranja pregovora o toj oblasti politike.

Pored poglavlja, zemlja kandidat i Evropska unija diskutuju i o finansijskim aranžmanima (uglavnom o tome koliko će nova članica biti u obavezi da uplaćuje i koliko da dobija iz budžeta Evropske unije) i drugim prelaznim sporazumima. Tokom procesa pregovora, Evropska komisija prati napredak zemlje kandidata u primeni zakona EU i ispunjavanju drugih obaveza, uključujući sve zahteve u vezi sa merilima. To zemlji kandidatu omogućava dodatno kretanje ka članstvu, kao i garancije postojećim članicama da zemlja kandidat ispunjava uslove za pristupanje. Komisija takođe informiše Evropski savet i Evropski parlament tokom celog ovog procesa putem redovnih izveštaja, strateških dokumenata i pojašnjenja o uslovima za dalji napredak.

Poglavlja – 35 koraka ka EU

Zemlja koja želi da postane članica Evropske unije napreduje ka članstvu pregovaranjem po poglavljima. Kada kriterijumi definisani poglavljem budu ispunjeni, to poglavlje se zatvara a zemlja prelazi na drugo poglavlje. Zemlja kandidat može raditi na ispunjavanju kriterijuma iz nekoliko poglavlja istovremeno. Kada je u pitanju proces proširenja koji uključuje zemlje Zapadnog Balkana, a na osnovu iskustva iz pregovora sa Hrvatskom, najkompleksnija su poglavlja 23 i 24 koja su posvećena pravosuđu, ljudskim pravima, pravdi, slobodi i bezbednosti. Upravo zbog toga je Evropska unija odlučila da je najbolje početi pregovore otvaranjem ovih poglavlja kako bi zemlja imala više vremena da se prilagodi standardima Evropske unije u ovim oblastima. Taj model je već primenjen na Crnoj Gori, a biće iskorišćen i u pregovorima sa Srbijom.

Saznajte više:

http://ec.europa.eu/enlargement/index_en.htm

1 Sloboda kretanja robe

Prvo poglavlje je posvećeno principu slobode kretanja roba koje podrazumeva da se svim proizvodima mora trgovati slobodno sa jednog na drugi kraj Evropske unije. Kako je Evropska unija zasnovana na ovom principu, ovo poglavlje je od vitalnog značaja za proces evropskih integracija.

Jedinstveno tržište pomaže da se uklone barijere, otvore nova radna mesta i poveća sveukupni prosperitet u Evropskoj uniji. Evropska komisija predstavlja i redovno ažurira Strategiju unutrašnjeg tržišta, koja definiše dugoročne strateške vizije i okvir za unapređenje funkcionisanja jedinstvenog tržišta.

Tokom pregovora o ovom poglavlju, zemlja kandidat mora da harmonizuje svoj regulatorni okvir sa onim koji se primenjuje u Evropskoj uniji. Pored toga, zemlja će morati da raspolaze zadovoljavajućim administrativnim kapacitetom radi obaveštavanja o trgovinskim ograničenjima i primene mera o standardizaciji, proceni usklađenosti, akreditaciji, metrologiji i nadzoru nad tržištem.

Saznajte više:

http://ec.europa.eu/internal_market/index_en.htm

2 Sloboda kretanja radnika

Evropska unija ne podrazumeva samo slobodno kretanje robe, već i slobodu kretanja radnika. Pravna tekovina EU u okviru ovog poglavlja omogućava građanima EU iz jedne zemlje članice da rade u drugoj zemlji članici. Takozvani radnici migranti u EU moraju biti tretirani na isti način kao i domaći radnici kada su u pitanju uslovi rada, socijalne i poreske olakšice.

Ovo pravno nasleđe takođe podrazumeva i mehanizam za koordinaciju nacionalnih pravnih odredaba u segmentu socijalnog osiguranja za osigurana lica i članove njihovih porodica koji prelaze iz jedne u drugu zemlju članicu.

Saznajte više:

<https://ec.europa.eu/eures/>

3 Pravo poslovnog nastanjanja i sloboda pružanja usluga

Zemlja kandidat mora obezbediti pravo poslovnog nastanjanja za državljane EU i pravna lica EU u bilo kojoj zemlji članici. Pored toga, zemlja mora da obezbedi i slobodu pružanja prekograničnih usluga.

Pravno nasleđe EU takođe harmonizuje pravila kojima se obezbeđuje međusobno priznavanje kvalifikacija i diploma između zemalja članica, dok se za određene regulisane profesije mora pratiti minimalan zajednički program obuke kako bi kvalifikacija bila automatski priznata.

Cilj pravne tekovine EU u ovom poglavlju je da otvori tržište poštanskih usluga za konkurenciju na postepeni i kontrolisani način, obezbeđujući da usluga bude univerzalna.

Saznajte više:

http://ec.europa.eu/internal_market/services/principles_en.htm

4 Sloboda kretanja kapitala

Pored slobode kretanja dobara i ljudi, svaka buduća zemlja članica mora ukloniti, uz određene izuzetke, sve prepreke kretanju kapitala kako unutar EU tako i između zemalja članica i trećih zemalja. Pravna tekovina EU takođe sadrži pravila o prekograničnim plaćanjima i izvršavanju naloga za prenos hartija od vrednosti.

Direktiva o borbi protiv pranja novca i finansiranja terorista zahteva od banaka i drugih poslovnih činilaca, da identifikuju klijente i prijave određene transakcije, naročito prilikom rada sa predmetima velike vrednosti i značajnim gotovinskim transakcijama

Ključni zahtev u borbi protiv finansijskog kriminala jeste uspostavljanje efikasnog administrativnog kapaciteta i kapaciteta za sprovođenje ovih mera, uključujući i saradnju nadzornih tela, policije i tužilaštva.

5 Javne nabavke

Pravna tekovina EU u segmentu javnih nabavki uključuje opšte principe transparentnosti, ravnopravnog tretmana, slobodne konkurencije i sprečavanja diskriminacije. Pored toga, specifična pravila EU se primenjuju na koordinaciju dodeljivanja javnih ugovora za radove, usluge i nabavku, za tradicionalne ugovarače kao i za specijalne sektore. Pravno nasleđe takođe propisuje pravila o procedurama provere i dostupnosti pravnih lekova. Ono predviđa da su za ove postupke neophodna specijalizovana tela za sprovođenje javnih nabavki.

Saznajte više:

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/index_en.htm

6 Pravo privrednih društava

Pravno nasleđe u vezi sa pravom privrednih društava uključuje pravila o osnivanju, registraciji, spajanju i razdvajanju kompanija u skladu sa standardima Evropske unije. U segmentu finansijskog izveštavanja, pravno nasleđe EU definiše pravila o dostavljanju godišnjih i konsolidovanih izveštaja, uključujući pojednostavljena pravila za mala i srednja preduzeća. Obavezna je i primena Međunarodnih računovodstvenih standarda za određena privredna društva od javnog interesa. Pored toga, pravna tekovina EU navodi i pravila za odobravanje, profesionalni integritet i nezavisnost obaveznih revizija.

Ključni programi za preduzetnike:

1. Evropska mreža preduzetništva <http://een.ec.europa.eu/>
2. Erasmus za mlade preduzetnike <http://www.erasmus-entrepreneurs.eu>

7 Pravo intelektualne svojine

Pravna tekovina EU u oblasti prava na intelektualnu svojinu definiše usklađena pravila za pravnu zaštitu autorskih i srodnih prava. Specifične odredbe se odnose i na zaštitu baza podataka, kompjuterskih programa, topografije poluprovodnika, satelitskih prenosa i kablovskog reemitovanja. Na polju prava industrijske svojine, pravna tekovina EU uspostavlja harmonizovana pravila za pravnu zaštitu trgovačkih oznaka i modela. Druge specifične odredbe primenjuju se na biotehnoške izume, farmaceutske proizvode i proizvode za zaštitu biljaka. Pravno nasleđe EU takođe utvrđuje trgovačke oznake i dizajn Zajednice.

Saznajte više: [http://europa.eu/legislation_summaries/](http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/businesses/intellectual_property/)

[internal_market/businesses/intellectual_property/](http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/businesses/intellectual_property/)

Pravna tekovina EU u oblasti konkurencije pokriva politiku borbe protiv monopola kao i politike kontrole državne pomoći. Ona uključuje pravila i procedure za suzbijanje ponašanja kompanija koje narušavaju principe konkurencije, restriktivne sporazume između kompanija i zloupotrebu dominantnog položaja. Pravna tekovina EU ima cilj da ispituje spajanja prilikom preuzimanja kao i da sprečava vlade u dodeljivanju državne pomoći koja narušava konkurenciju u okviru unutrašnjeg tržišta. Uopšteno, pravila o zaštiti konkurencije direktno se primenjuju u celoj Evropskoj uniji, a zemlje članice prilikom njihove primene moraju u potpunosti da sarađuju sa Evropskom komisijom.

Saznajte više:

http://ec.europa.eu/competition/index_en.html

Pravna tekovina EU u oblasti finansijskih usluga uključuje pravila autorizacije, rada i nadzora finansijskih institucija u sferi bankarstva, osiguranja, dopunskih penzija, investicionih usluga i tržišta hartija od vrednosti. Finansijske institucije mogu da rade širom Evropske unije u skladu sa principom "kontrola matične zemlje" putem uspostavljanja ogranaka ili pružanjem usluga na prekograničnoj osnovi.

Pravna tekovina EU uključuje specifična pravila o elektronskoj komunikaciji, o uslugama informatičkog društva, naročito elektronskoj trgovini i uslugama uslovnog pristupa, kao i o audio-vizuelnim uslugama. Na polju elektronske komunikacije, pravna tekovina EU ima za cilj da eliminiše prepreke efikasnom funkcionisanju internog tržišta u okviru telekomunikacionih usluga i mreža, da promoviše konkurenciju i štiti interese potrošača, uključujući univerzalnu dostupnost modernih usluga.

Kada je audio-vizuelna politika u pitanju, pravna tekovina EU zahteva pravno usklađivanje sa Direktivom o televiziji bez granica što stvara uslove za slobodnu razmenu televizijskih prenosa unutar Evropske unije. Pravno nasleđe EU definiše uspostavljanje transparentnog, predvidivog i efikasnog regulatornog okvira za javno i privatno emitovanje u skladu sa evropskim standardima. Ono takođe zahteva postojanje kapaciteta za učešće u programima Zajednice - Media Plus i Media Training.

Saznajte više:

http://ec.europa.eu/culture/media/index_en.htm

Poglavlje o poljoprivredi sadrži veliki broj obavezujućih pravila od kojih su mnoga direktno primenjiva. Pravilna primena ovih pravila i njihova efikasna primena i kontrola od strane efikasne javne administracije od suštinske su važnosti za funkcionisanje Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP). Sprovođenje ZPP-a iziskuje uspostavljanje

sistema rukovođenja i kvaliteta kao što su agencija za plaćanja i Integrirani sistem administracije i kontrole (ISAK), kao i kapacitet za sprovođenje mera za ruralni razvoj. Zemlje članice moraju biti u stanju da primene propise EU za šeme direktne pomoći poljoprivrednim gazdinstvima i da uspostave organizacije zajedničkog tržišta za različite poljoprivredne projekte.

Saznajte više:

<http://ec.europa.eu/agriculture/>

Poglavlje

12

Bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika

Opšta politika za prehrambene proizvode uspostavlja higijenske standarde u proizvodnji prehrambenih proizvoda. Pravna tekovina EU takođe nudi detaljna pravila u oblasti veterine, koja su od izuzetne važnosti za očuvanje zdravlja životinja, dobrobit životinja i bezbednost hrane životinjskog porekla u okviru unutrašnjeg tržišta. U fitosanitarnoj oblasti, pravila EU pokrivaju pitanja kao što su kvalitet semena, materijal za zaštitu biljaka, štetni organizmi i stočna ishrana.

Poglavlje

13

Ribarstvo

Pravna tekovina EU u oblasti ribarstva sastoji se od uredbi koje ne zahtevaju unošenje u nacionalno zakonodavstvo. Ona, međutim, zahteva uvođenje mera radi pripreme administracije i tržišnih aktera za učešće u zajedničkoj politici ribarstva. Ona pokriva tržišnu politiku, upravljanje resursima i flotom, inspekciju i kontrolu, strukturne akcije i kontrolu državne pomoći.

Poglavlje

14

Saobraćajna politika

Zakonodavstvo EU u oblasti saobraćaja ima za cilj unapređenje funkcionisanja unutrašnjeg tržišta promovisanjem bezbednih, efikasnih, po prirodu najmanje škodljivih i po korisnike najpogodnijih saobraćajnih usluga. Pravna tekovina pokriva sektore drumskog saobraćaja, železnice, plovnih puteva, kombinovanog saobraćaja, vazdušnog i pomorskog saobraćaja. Tekovina se odnosi na tehničke i bezbednosne standarde, sigurnost, društvene standarde, kontrolu državne pomoći i liberalizaciju tržišta (u kontekstu tržišta unutrašnjeg saobraćaja).

Poglavlje

15

Energetika

Ciljevi energetske politike EU uključuju unapređenje konkurentnosti, sigurnost energetskog snabdevanja i zaštitu okoline. Pravna tekovina EU u oblasti energetike sastoji se od pravila i politika, koje se odnose na konkurenciju i državnu pomoć (uključujući sektor proizvodnje uglja), unutrašnje energetsko tržište (otvaranje tržišta struje i gasa, promovisanje obnovljivih izvora energije), energetske efikasnosti, nuklearnu energiju i nuklearnu bezbednost kao i zaštitu od radijacije.

Poglavlje 16 Porezi

Pravna tekovina EU detaljno pokriva oblast indirektnog oporezivanja, odnosno porez na dodatu vrednost (PDV) i akcize. Ovo poglavlje takođe uključuje akcize na duvanske proizvode, alkoholna pića i energetske proizvode. Ono pokriva i neke aspekte oporezivanja prihoda od štednje fizičkih lica i oporezivanje kompanija. Zemlje članice su takođe u obavezi da postupaju u skladu sa principima Kodeksa o postupanju pri oporezivanju poslovanja čiji je cilj eliminisanje štetnih poreskih mera. Administrativna saradnja i međusobna pomoć zemalja članica imaju za cilj da obezbede pravilno funkcionisanje unutrašnjeg tržišta po pitanju oporezivanja kao i instrumente za sprečavanje izbegavanja plaćanja poreza unutar Zajednice i onemogućavanje poreskih prevara.

Korisni linkovi:

Informativni portal Evropske carine http://ec.europa.eu/ecip/index_en.htm
Evropska komisija – Poreska i carinska unija
http://ec.europa.eu/taxation_customs/index_en.htm

Poglavlje 17 Ekonomska i monetarna politika

Ekonomska i monetarna unija (EMU) predstavlja veliki korak u integraciji ekonomija EU. Ona podrazumeva koordinaciju ekonomskih i fiskalnih politika, zajedničku monetarnu politiku i zajedničku valutu – evro. I dok svih 28 zemalja članica EU učestvuje u ekonomskoj uniji, neke zemlje su otišle korak dalje u integraciji i uvele evro. Zajedno, sve te zemlje čine evro zonu.

Evro

Evro predstavlja jedinstvenu valutu koju trenutno koristi 18 zemalja članica Evropske unije, koje zajedno čine evro zonu. Uvođenje evra 1999. godine predstavljalo je veliki korak u okviru evropske integracije. To je ujedno bio i jedan od najvećih uspeha EU: oko 330 miliona građana Evropske unije sada koristi evro kao svoju valutu koristeći sve njene prednosti koje će se još više proširiti kako dodatne zemlje članice EU budu usvajale zajedničku valutu. Letonija je 1. januara 2014. godine postala članica evro zone.

Pravna tekovina EU u oblasti ekonomske i monetarne politike sadrži specifična pravila o nezavisnosti centralnih banaka zemalja članica, koja zabranjuju direktno finansiranje javnog sektora od strane centralnih banaka, odnosno sprečavaju povlašćen pristup javnog sektora finansijskim institucijama. Od zemalja članica se očekuje da koordiniraju svoje ekonomske politike koje podležu Paktu o stabilnosti i rastu u oblasti finansijskog nadzora. Nove države članice takođe su u obavezi da postupaju u skladu sa kriterijumima iznetim u Ugovoru da bi bile u mogućnosti da blagovremeno usvoje evro nakon pristupanja. Do tada, one će učestvovati u ekonomskoj i monetarnoj uniji uz odstupanje u korišćenju evra i tretiraće svoje kretanje kursa kao pitanje od zajedničkog interesa.

Saznajte više:

http://ec.europa.eu/economy_finance/index_en.htm

Evropska centralna banka

ECB predstavlja centralnu banku za jedinstvenu evropsku valutu, evro. Glavni zadatak ECB-a jeste da održava kupovnu moć evra, a time i stabilnost cena u okviru evro zone.
<http://www.ecb.europa.eu>

Poglavlje 18 Statistika

Pravna tekovina EU u oblasti statistike iziskuje postojanje statističke infrastrukture zasnovane na principima kao što su nepristrasnost, pouzdanost, transparentnost, poverljivost ličnih podataka i objavljivanje zvaničnih statistika. Nacionalne statističke institucije postupaju kao referentne i uporišne tačke za metodologiju, izradu i dostavljanje statističkih podataka. Pravno nasleđe pokriva metodologiju, klasifikacije i procedure za prikupljanje podataka u različitim područjima kao što su makroekonomija i statistika cena, demografska i društvena statistika, regionalna statistika, statistika o poslovanju, transportu, spoljnoj trgovini, poljoprivredi, okolini, nauci i tehnologiji.

Evropska unija ima svoju statističku kancelariju, Eurostat, koja se nalazi u Luksemburgu. Njen zadatak je da Evropsku uniju snabdeva statističkim podacima na evropskom nivou čime se dobija mogućnost poređenja između država i regiona.

Saznajte više:

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

Poglavlje 19 Socijalna politika i zapošljavanje

Pravna tekovina EU u socijalnoj politici uključuje osnovne standarde na polju radnog prava, jednakih mogućnosti, bezbednosti i zdravlja na radu i antidiskriminacije. Države članice učestvuju u socijalnom dijalogu na evropskom nivou kao i u procesima kreiranja politike EU u oblastima zapošljavanja, socijalnog uključivanja i socijalne zaštite. Evropski socijalni fond predstavlja glavno finansijsko sredstvo kojim Evropska unija podržava implementaciju svoje strategije zapošljavanja i doprinosi naporima za postizanje socijalne inkluzije (pravila za sprovođenje pokrivena su Poglavljem 22 koje se bavi strukturnim instrumentima).

Korisni linkovi:

Evropska komisija – Zapošljavanje, socijalna putanja i inkluziju

<http://ec.europa.eu/social/home.jsp?langId=en>

Zapošljavanje mladih

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=1036>

Evropska strategija zapošljavanja

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=101>

Poglavlje 20 Preduzetništvo i industrijska politika

Industrijska politika EU ima za cilj promovisanje industrijskih strategija koje unapređuju konkurentnost ubrzavanjem prilagođavanja na strukturne promene, ohrabrivanjem okruženja koje je pogodno za otvaranje novih preduzeća i rasta širom Evropske unije, ali

Saznajte više: <http://ec.europa.eu/enterprise/>

[policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/](http://ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/)

i za domaća i strana ulaganja. Njen cilj je takođe unapređenje sveukupnog poslovnog okruženja u kojem deluju mala i srednja preduzeća (SME). To uključuje privatizaciju i restrukturiranje. Industrijska politika Unije uglavnom se sastoji od političkih načela i saopštenja o industrijskoj politici. Sprovođenje politike preduzeća i industrijske politike iziskuje odgovarajući administrativni kapacitet na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou.

Poglavlje 21 Transevropske mreže

Ovo poglavlje obuhvata politiku transevropskih mreža u oblasti saobraćaja, telekomunikacija i energetske infrastrukture, uključujući smernice Zajednice o razvoju transevropskih mreža i mera podrške za razvoj projekata od zajedničkog interesa. Uspostavljanje i razvoj transevropskih mreža i promovisanje uzajamne povezanosti i interoperabilnosti nacionalnih mreža ima za cilj da u potpunosti iskoristi unutrašnje tržište i doprinesu ekonomskom rastu i otvaranju radnih mesta u Evropskoj uniji.

Saznajte više o transevropskim mrežama na:

http://ec.europa.eu/ten/index_en.html

Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata

Pravna tekovina EU u okviru ovog poglavlja uglavnom se sastoji od okvirnih i sprovedenih uredbi koje ne zahtevaju prenos u nacionalno zakonodavstvo. One definišu pravila za sastavljanje, odobravanje i sprovođenje programa strukturnih fondova i Kohezionog fonda koji odražavaju teritorijalnu organizaciju svake zemlje. O tim programima se pregovara i dogovara sa Evropskom komisijom, ali je njihovo sprovođenje odgovornost država članica. Pri odabiru i sprovođenju projekata, države članice moraju generalno da poštuju zakonodavstvo Evropske unije, na primer u segmentima javne nabavke, tržišne konkurencije i prirodne okoline. Države članice moraju da poseduju institucionalni okvir i odgovarajući administrativni kapacitet kako bi osigurale usvajanje programa, implementaciju, praćenje i procenu programa na prihvatljiv i finansijski efikasan način sa stanovišta upravljanja i finansijske kontrole.

Pravosuđe i osnovna prava

Politike Evropske unije u oblasti pravosuđa i osnovnih prava imaju za cilj da održe i dalje razvijaju Evropsku uniju kao područje slobode, bezbednosti i pravde. Uspostavljanje

nezavisnog i efikasnog pravosuđa od najvećeg je značaja. Nepristrasnost, integritet i visoki standard donošenja sudskih presuda neophodni su za očuvanje vladavine prava. To zahteva čvrstu opredeljenost da se uklone spoljni uticaji na pravosuđe i obezbede odgovarajući finansijski resursi i obuka. Moraju se obezbediti i pravne garancije za pravedne sudske postupke. Ono što je podjednako važno jeste i da države članice moraju efikasno da se bore protiv korupcije, koja predstavlja pretnju po stabilnost demokratskih institucija i vladavinu prava. Čvrst pravni okvir i pouzdane institucije potrebni su da se obezbedi koherentna politika sprečavanja i odvracanja od korupcije. Države članice moraju da obezbede poštovanje osnovnih prava i prava građanstva Evropske unije, što je garantovano pravnim nasleđem i Poveljom o osnovnim pravima.

Pravda, sloboda i bezbednost

Politike Evropske unije imaju za cilj da održavaju i dalje razvijaju Uniju kao područje slobode, bezbednosti i pravde. Po pitanjima kao što su kontrola granica, vize, eksterne migracije, azil, policijska saradnja, borba protiv organizovanog kriminala i terorizma, saradnja na području droge, carinska saradnja i pravosudna saradnja u krivičnim i građanskim pitanjima, države članice moraju da budu propisno opremljene kako bi na odgovarajući način sprovele rastući okvir zajedničkih pravila. Iznad svega, ovo zahteva

snažan i dobro integrisan administrativni kapacitet agencija za sprovođenje zakona, koja moraju dostići neophodne standarde. Najdetaljniji deo politika Evropske unije o pravosuđu, slobodi i bezbednosti jeste Šengensko pravno nasleđe, koje podrazumeva ukidanje unutrašnjih graničnih kontrola u Evropskoj uniji. Međutim, za nove države članice značajni delovi Šengenskog pravnog nasleđa primenjuju se na osnovu posebne odluke Saveta koja će biti doneta nakon pristupanja.

Saznajte više:

http://ec.europa.eu/justice/index_en.htm#newsroom-

Poglavlje 25 Nauka i istraživanje

Pravna tekovina Evropske unije na području nauke i istraživanja ne zahteva prenošenje pravila Evropske unije u nacionalni pravni poredak. Kapacitet za sprovođenje se odnosi na postojanje neophodnih uslova za efikasno učestvovanje u Okvirnim programima Evropske unije. Kako bi osigurale potpuno i uspešno pridruživanje Okvirnim programima, države članice moraju da osiguraju neophodni kapacitet za implementaciju u oblasti istraživanja i tehnološkog razvoja, kao i da obezbede odgovarajuće osoblje.

Saznajte više:

<http://ec.europa.eu/research/index.cfm>

Poglavlje 26 Obrazovanje i kultura

Obrazovanje, obuka, programi za mlade i kultura su primarno u nadležnosti država članica. Okvir za saradnju u politikama obrazovanja i obuke ima za cilj konvergenciju nacionalnih politika radi dostizanja zajedničkih ciljeva kroz otvoren metod koordinacije. Program *Obrazovanje i obuka 2020* je novi strateški okvir za evropsku saradnju u obrazovanju i obuci koji se zasniva na prethodnom programu *Obrazovanje i obuka 2010*. On pruža zajedničke strateške ciljeve za države članice, uključujući i niz principa za postizanje ovih ciljeva kao i zajedničke radne metode. Glavni cilj okvira jeste podrška državama članicama u daljem razvijanju njihovih sistema obrazovanja i obuke. Ovi sistemi bi trebalo da pruže bolja sredstva svim građanima za realizovanje njihovih potencijala kao i da obezbede održiv ekonomski rast i mogućnost zapošljavanja. Okvir bi takođe trebalo da uzme u obzir celokupan spektar sistema obrazovanja i obuke u svetlu perspektive doživotnog učenja, koji pokriva sve nivoe i kontekste (uključujući neformalno i neobavezno učenje).

Po pitanju kulturne raznolikosti, države članice moraju da se pridržavaju principa ustanovljenih Članom 151 Ugovora o Evropskoj zajednici, koji definiše da njihove preuzete međunarodne obaveze nalažu očuvanje i promovisanje kulturne raznolikosti. Države članice moraju posedovati pravni, administrativni i finansijski okvir kao i neophodan kapacitet za sprovođenje kako bi se obezbedilo pravilno finansijsko upravljanje programima Zajednice na polju obrazovanja, obuke i onih za mlade.

Saznajte više:

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/

Poglavlje 27 Životna sredina

Politika Evropske unije ima za cilj da promoviše održivi razvoj i zaštiti životnu sredinu za sadašnje i buduće generacije. Ona je zasnovana na preventivnoj akciji, načelu "zagađivač plaća", borbi protiv ekološke štete na samom izvoru, zajedničkoj odgovornosti i integraciji zaštite životne sredine u druge politike Evropske unije. Pravno nasleđe sadrži više od 200 važnih pravnih dokumenata koji obuhvataju horizontalno zakonodavstvo, kvalitet vode i vazduha, upravljanje otpadom, zaštitu prirode, kontrolu industrijskog zagađenja i upravljanje rizikom, hemikalije i genetski modifikovane organizme (GMO), buku i šumarstvo. Poštovanje pravnog nasleđa zahteva značajna ulaganja. Snažna i dobro opremljena administracija na nacionalnom i lokalnom nivou predstavlja imperativ za primenu i sprovođenje pravnog nasleđa u oblasti zaštite životne sredine.

Korisni linkovi:

Evropska komisija – Životna sredina

http://ec.europa.eu/environment/index_en.htm

Evropska nedelja mobilnosti <http://www.mobilityweek.eu/>

Evropska zelena nedelja <http://ec.europa.eu/environment/greenweek/>

Poglavlje 28 Zaštita potrošača i zdravlja

Pravna tekovina EU u oblasti zaštite potrošača regulise sigurnost proizvoda za potrošače kao i zaštitu ekonomskih interesa potrošača u brojnim specifičnim sektorima. Kada Evropska unija usvoji zakone o sigurnosti hrane i proizvoda, pravima potrošača ili javnom zdravlju, na nacionalnim, regionalnim i lokalnim vlastima je da primene ove zakone i obezbede da se trgovci i proizvođači hrane pridržavaju ovih pravila. Potrebno je obezbediti i odgovarajuće mehanizme rešavanja sporova sudskim i vansudskim putem kao i sistem informisanja i obrazovanja potrošača, uz odgovarajući uticaj za organizacije potrošača. Pored toga, ovo poglavlje pokriva i specifična obavezujuća pravila u segmentu javnog zdravlja.

Saznajte više:

http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/index_en.htm

Poglavlje 29 Carinska unija

Carinska unija je ukinula carine na nacionalnim granicama država članica Evropske unije i uspostavila jedinstveni sistem oporezivanja uvoza. Carinski službenici sada uglavnom rade na spoljnim granicama Evropske unije. Oni ne samo što omogućavaju protok trgovine, već obavljaju i čitav niz zadataka u cilju zaštite evropskih potrošača.

Pravna tekovina Evropske unije u oblasti carinske unije gotovo se isključivo sastoji od zakonodavstva koje je direktno obavezujuće za države članice. Ono uključuje Carinski zakon Evropske unije i odredbe za njegovo sprovođenje, kombinovanu nomenklaturu, zajedničku carinsku tarifu i odredbe o klasifikaciji tarifa, carinskim oslobodenjima, ukidanju carina i određenih tarifnih kvota, kao i druge odredbe kao što su one o carinskoj kontroli falsifikovane i piratske robe, prekursorima za droge, izvozu kulturnih dobara i međusobnoj administrativnoj saradnji u segmentu carina i tranzita.

Države članice moraju da osiguraju postojanje neophodnih kapaciteta za primenu i sprovođenje, uključujući povezanost sa relevantnim kompjuterskim carinskim sistemima Evropske unije. Carinske službe takođe moraju da obezbede odgovarajuće kapacitete za implementaciju i sprovođenje posebnih pravila uvedenih u povezanim segmentima pravnog nasleđa kao što je spoljna trgovina.

Svojom veličinom u ekonomskom, trgovinskom i finansijskom pogledu, Evropska unija je važan akter na svetskoj sceni. Ostvaruje najveći obim trgovine i vlasnik je druge najznačajnije svetske valute. Takođe, Evropska unija troši više od sedam milijardi evra godišnje na pomoć zemljama u razvoju. Njeni trgovinski i partnerski sporazumi pokrivaju najveći broj država i regiona zbog čega su spoljni odnosi od izuzetnog značaja. Pravna tekovina Evropske unije u ovoj oblasti uglavnom se sastoji od direktno obavezujućeg zakonodavstva EU koje ne zahteva prenošenje u nacionalno zakonodavstvo.

U oblastima humanitarne pomoći i razvojne politike, države članice moraju da se pridržavaju zakonodavstva Evropske unije i preuzetih međunarodnih obaveza i da obezbede kapacitet za učešće u razvojnim i humanitarnim politikama EU. Od država koje su podnele zahtev za članstvo, zahteva se postepeno usklađivanje njihovih politika prema trećim zemljama kao i njihovih pozicija u međunarodnim organizacijama sa politikama i pozicijama Evropske unije i njenih država članica. Evropska unija kao celina je najveći donator humanitarne pomoći na svetu. Države članice i evropske institucije zajedno obezbeđuju više od polovine zvanične globalne humanitarne pomoći.

Korisni linkovi:

Evropska komisija - Humanitarna pomoć i civilna zaštita

http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm

Krizni centar Evropske unije za katastrofe <http://ercportal.jrc.ec.europa.eu/>

Evropska unija je 2010. godine osnovala diplomatsku službu Evropske unije, odnosno Evropsku službu za spoljne poslove (EEAS). Ona deluje kao podrška Visokom predstavniku Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost u sprovođenju Zajedničke spoljne i bezbednosne politike. EEAS ima delegacije širom sveta koje rade u korist građana Evrope i koje predstavljaju EU u celini. EEAS je suštinski autonomna u odnosu na druga tela Evropske unije – ali ima pravnu odgovornost da obezbedi usklađenost njenih politika sa drugim politikama Evropske unije. Kako bi se to postiglo, Visoki predstavnik je istovremeno i potpredsednik Evropske komisije kao i predsednik Saveta za spoljnu politiku.

Zajednička spoljna i bezbednosna politika kao i Evropska bezbednosna i odbrambena politika zasnovane su na pravnim aktima, uključujući pravno obavezujuće međunarodne sporazume, i na političkim dokumentima. Pravno nasleđe Evropske unije sastoji se od političkih deklaracija, strategija, aktivnosti i sporazuma. Države članice moraju biti u mogućnosti da sprovedu politički dijalog unutar okvira Zajedničke spoljne i bezbednosne politike, usklade se sa izjavama EU, učestvuju u aktivnostima EU i primenjuju dogovorene sankcije i restriktivne mere. Od država koje su podnele zahtev za članstvo se traži postepeno usklađivanje sa saopštenjima EU, odnosno primena restriktivnih mera kada i gde je to potrebno.

Korisni linkovi:

Evropska služba za spoljne poslove <http://eeas.europa.eu>

EU oko sveta http://eeas.europa.eu/around/index_en.htm

Spoljna politika EU http://eeas.europa.eu/policies/index_en.htm

Bezbednost i odbrana EU http://eeas.europa.eu/csdp/index_en.htm

Koncept Javne unutrašnje finansijske kontrole (PIFC) je razvijen od strane Evropske komisije kako bi obezbedio strukturni i operativni model za pomoć nacionalnim vladama u rekonstruisanju njihovog sistema unutrašnje kontrole, a naročito radi unapređenja kontrolnih sistema njihovog javnog sektora u skladu sa međunarodnim standardima i najboljom praksom EU.

Pravno nasleđe EU u ovom poglavlju odnosi se na usvajanje međunarodno dogovorenih i u okviru EU usaglašanih načela, standarda i metoda javne unutrašnje finansijske kontrole (PIFC) koji bi trebalo da se primenjuju na sisteme unutrašnje kontrole celog javnog sektora, uključujući trošenje fondova Evropske unije. Pravno nasleđe naročito zahteva postojanje efikasnih i transparentnih sistema finansijskog upravljanja i kontrole (uključujući adekvatnu prethodnu, tekuću i naknadnu finansijsku kontrolu ili inspekciju); funkcionalno nezavisne sisteme unutrašnje revizije; relevantne organizacione strukture (uključujući centralnu koordinaciju); operativno i finansijski nezavisne organizacije

eksterne revizije radi procene kvaliteta novouspostavljenih PIFC sistema. Ovo poglavlje takođe uključuje pravnu tekovinu o zaštiti finansijskih interesa Evropske unije i borbi protiv zloupotreba fondova Evropske unije.

Saznajte više:

http://ec.europa.eu/budget/biblio/documents/control/control_en.cfm

Ovo poglavlje pokriva pravila u vezi sa finansijskim resursima koji su neophodni za finansiranje budžeta Evropske unije ("vlastita sredstva"). Ova sredstva uglavnom se sastoje od doprinosa država članica zasnovanih na tradicionalnim sopstvenim sredstvima od carina i poreza na poljoprivredne proizvode i šećer; sredstvima zasnovanim na porezu na dodatu vrednost i sredstvima od bruto nacionalnog dohotka. Države članice moraju da poseduju odgovarajući administrativni kapacitet za adekvatnu koordinaciju i obezbeđivanje pravilnog obračuna, prikupljanja, uplate i kontrole vlastitih sredstava. Pravna tekovina Evropske unije u ovoj oblasti je direktno obavezujuća i ne zahteva prenošenje u nacionalno zakonodavstvo.

Ovo poglavlje pokriva institucionalna i proceduralna pravila Evropske unije. Kada se država pridruži Evropskoj uniji, potrebno je da izvrši prilagođavanje ovim propisima kako bi joj se omogućila jednaka zastupljenost u institucijama Evropske unije (Evropski parlament, Evropski savet, Evropska komisija, Evropski sud pravde) i drugim telima, kao i dobro funkcionisanje procesa donošenja odluka (kao što su glasačka prava, službeni jezici i druga proceduralna pravila) i izbora za Evropski parlament.

Postoje tri glavne institucije koje su uključene u zakonodavstvo Evropske unije:

1. Evropski parlament, koji predstavlja građane EU i koji se direktno bira njihovim glasovima.
2. Savet Evropske unije, koji predstavlja vlade pojedinačnih država članica.
3. Evropska komisija, koja zastupa interese Evropske unije u celini.

U načelu, Evropska komisija predlaže nove zakone, a Parlament i Savet ih usvajaju. Komisija i države članice ih potom sprovode, a Komisija se stara da se zakoni pravilno primenjuju i sprovode.

Dve druge institucije takođe igraju vitalnu ulogu:

1. Sud pravde Evropske unije podržava vladavinu evropskih zakona.
2. Revizorski sud proverava finansiranje aktivnosti Evropske unije.

Ovlašćenja i odgovornosti svih ovih institucija definisane su Ugovorima, koji predstavljaju osnovu svega što spada u delokrug rada Evropske unije. Oni takođe definišu pravila i procedure koje institucije Evropske unije moraju da poštuju. Ugovori se dogovaraju među predsednicima i/ili premijerima svih država članica Evropske unije, a ratifikuju ih njihovi parlamenti.

Evropska unija ima i veći broj drugih institucija i međuinstitucionalnih tela sa posebnim ulogama:

1. Evropska centralna banka (ECB) je odgovorna za evropsku monetarnu politiku.
2. Evropska služba za spoljne poslove (EEAS) pomaže Visokom predstavniku Evropske unije za spoljnu politiku i bezbednost.
3. Evropski ekonomsko-socijalni komitet predstavlja civilno društvo, poslodavce i zaposlene.
4. Komitet regiona predstavlja regionalne i lokalne vlasti.
5. Evropska investiciona banka (EIB) finansira investicione projekte Evropske unije i pomaže malim preduzećima putem Evropskog investicionog fonda.
6. Evropski ombudsman (služba za pritužbe građana) istražuje pritužbe građana i štiti ih od lošeg rada institucija i tela Evropske unije.
7. Evropski supervizor za zaštitu podataka štiti privatnost podataka o ličnosti.
8. Kancelarija za publikacije objavljuje informacije o Evropskoj uniji.
9. Evropska kancelarija za selekciju kadrova regrutuje osoblje za institucije i druga tela Evropske unije.
10. Evropska škola za javnu upravu obezbeđuje obuku za osoblje EU u specifičnim segmentima.
11. Niz specijalizovanih agencija i decentralizovanih tela zadužen je za čitav spektar tehničkih, naučnih i upravnih zadataka.

Propisi EU u ovom poglavlju ne utiču na unutrašnju organizaciju države članice, ali države koje se pridružuju moraju da osiguraju mogućnost punog učestvovanja u donošenju odluka unutar Unije osnivanjem potrebnih tela i mehanizama, odnosno izborom ili imenovanjem dobro pripremljenih predstavnika u institucijama EU. Po zaključenju pristupnih pregovora, posebni propisi za prelazni period obezbeđuju glatku integraciju države u strukture EU: sproveden je informativni i konsultativni postupak, a onda kada se Ugovor o pristupanju potpiše, država koja pristupa dobija aktivan status posmatrača u Evropskom parlamentu i Savetu, kao i u odborima Komisije.

Korisni linkovi:

Evropski parlament <http://www.europarl.europa.eu>
Evropski savet <http://www.european-council.europa.eu>
Savet Evropske unije <http://www.consilium.europa.eu>
Evropska komisija <http://ec.europa.eu>
Evropska služba za spoljne poslove <http://eeas.europa.eu>

Poglavlje 35 Ostala pitanja

Ovo poglavlje uključuje razna pitanja koja se pojavljuju tokom pregovora, a koja nisu pokrivena nijednim drugim pregovaračkim poglavljem.

Zaključivanje pregovora

Brzina procesa pregovora zavisi od brzine reformi i usklađivanja sa propisima Evropske unije u svakoj zemlji. Trajanje pregovora može da varira – istovremeno otpočinjanje pregovora sa dve zemlje ne predstavlja garanciju da će pregovori u isto vreme biti završeni. Pregovori o bilo kom pojedinačnom poglavlju ne završavaju se dok svaka vlada države članice Evropske unije ne bude zadovoljna napretkom zemlje kandidata u datoj oblasti, a u skladu sa analizom Evropske komisije, i okončavaju se tek nakon što svako poglavlje bude zatvoreno.

Na kraju procesa pregovora zemlja kandidat potpisuje Ugovor o pristupanju. Ovo je dokument koji zvanično potvrđuje članstvo zemlje u Evropskoj uniji. On sadrži detaljne odredbe i uslove članstva, sve prelazne sporazume i rokove, kao i detalje o finansijskim aranžmanima i bilo kakve zaštitne klauzule.

Ugovor o pristupanju, međutim, nije konačan i obavezujući sve dok:

1. ne dobije podršku Evropskog saveta, Evropske komisije i Evropskog parlamenta,
2. ne bude potpisan od strane zemlje kandidata i predstavnika svih država članica i
3. ne bude ratifikovan od strane zemlje kandidata i svake države članice Evropske unije ponaosob u skladu sa njihovim ustavnim pravilima (parlamentarnim glasanjem, referendumom, itd).

Kada Ugovor bude potpisan, država kandidat postaje pristupajuća zemlja. To znači da se očekuje da postane punopravan član Evropske unije onog datuma koji je naveden u Ugovoru, pod uslovom da Ugovor do tada bude ratifikovan.

U međuvremenu, pristupajuća zemlja koristi prednosti specijalnih aranžmana kao što je mogućnost komentarisanja nacrtu predloga Evropske unije, saopštenja, preporuka ili inicijativa, kao i "statusa aktivnog posmatrača" u telima i agencijama Evropske unije. Pristupajuća zemlja ima pravo da se izjašnjava o zajedničkim pitanjima Evropske unije, ali ne i da glasa.

Informacioni centar Evropske unije (EUIC) u Beogradu

Od maja 2011. godine, Informacioni centar EU, koji se nalazi u Domu omladine Beograda, mesto je gde se građani mogu informisati o Evropskoj uniji i gde mogu učestvovati u različitim događajima. Misija Centra je da ponudi odgovore na licu mesta, na svom veb sajtu, putem telefona ili elektronske pošte na pitanja u vezi sa Evropskom unijom i pruži pomoć u pronalaženju informacija i uputstava za pristupanje projektima, programima i fondovima Evropske unije. EU info centar ima za cilj da podigne nivo opšte svesti o procesu pristupanja Evropskoj uniji i da Evropsku uniju približi građanima Srbije, kao i da odgovori na sva njihova pitanja o Evropskoj uniji, njenoj istoriji i funkcionisanju.

EU Info Centar
Dečanska 1, hol Doma omladine Beograda
Tel. +38111 322 9922
www.euinfo.rs
www.facebook.com/euinfo.rs
<https://twitter.com/EUICBG>

Radno vreme

Ponedeljak – petak: 10:00–19:00
Subota: 10:00–15:00

PITAJTE NAS

U EU info centru možete pronaći odgovore na sva vaša pitanja koja se odnose na Evropsku uniju: od istorije Unije do najnovijih izmena zakona EU. Tu smo i da vam ponudimo pomoć u potrazi za informacijama o projektima i programima koje finansira Evropska unija. Pitajte nas u Centru ili putem elektronske pošte: info@euinfo.rs. Informacije koje ćete dobiti prilagođene su perspektivi Srbije i potrebama njenih građana, jer Centar teži da se približi građanima i onome što oni zaista žele da znaju.

POSETITE NAS

EU info centar je otvoren za grupne posete; organizuje seminare, radionice, rasprave i druge događaje na temu evropskih integracija, kao i kulturne događaje i umetničke izložbe. Centar je dostupan svim građanima Srbije: sve što treba jeste da unapred najavite grupnu posetu putem elektronske pošte ili telefona.

BAZA PODATAKA BIBLIOTEKE

Na raspolaganju vam je gotovo 2.000 publikacija i knjiga (na srpskom i engleskom jeziku): informativnih letaka, knjižica, brošura o Evropskoj uniji, njenim politikama, proširenju, odnosima između Srbije i EU, itd. Sve vrste publikacija su dostupne kako u štampanom izdanju ako posetite Centar, tako i u elektronskom formatu koji se može preuzeti sa sledećih internet stranica: www.euinfo.rs, www.europa.rs i www.eubookshop.eu.

